

Gittin Sources 2

רש"י מסכת קידושין דף לח עמוד ב

בזמן שאין אתה משמט קרקע - כגון במדבר ולאחר שגלו.

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה ב

אין שמיטת כספים נוהגת מן התורה אלא בזמן שהיובל נוהג שיש שם שמיטת קרקע, שהרי ישוב הקרקע לבעליו בלא כסף, ודבר זה קבלה הוא, אמרו חכמים בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים בכל מקום בין בארץ בין בחוצה לארץ, ובזמן שאין שם שמיטת קרקע אין אתה משמט כספים בשביעית אפילו בארץ.

כסף משנה הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה ב

[ב] אין שמיטת כספים נוהגת מן התורה וכו' עד כדי שלא תשתכח וכו'. בפרק השולח גיטין (דף ל"ו) וכתב ונראה מדברי רבינו שמפרש שמה שאמרו שם בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ליובל קרי משמט קרקע שהרי שדות חוזרות לבעלים וכמו שכתב בספ"י אבל שמיטת קרקע אף בזמן הזה נוהגת מן התורה:

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י הלכה ג

שבעה עשר יובלים מנו ישראל משנכנסו לארץ ועד שיצאו, ושנה שיצאו בה שחרב הבית בראשונה מוצאי שביעית היתה ושנת שש ושלישים ביובל היתה, שארבע מאות שנה ועשר שנים עמד בית ראשון, כיון שחרב הבית בטל מנין זה, משבטלה נשארה הארץ חרבה שבעים שנה ונבנה בית שני, וארבע מאות ועשרים שנה עמד, ובשנה השביעית מבנינו עלה עזרא והיא הביאה השנייה, ומשנה זו התחילו למנות מנין אחר, ועשו שנת י"ג לבנין בית שני שמטה, ומנו שבע שמטות וקדשו שנת החמישים, אעפ"י שלא היתה שם יובל בבית שני מונין היו אותו כדי לקדש שמיטות

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י הלכה ח

משגלה שבת ראובן ושבת גד וחצי שבת מנשה בטלו היובלות שנאמר וקראתם דרור בארץ לכל יושביה בזמן שכל יושביה עליה, והוא שלא יהיו מעורבבין שבת בשבת אלא כולין/כולן/ יושבים כתקנן, בזמן שהיובל [נוהג בארץ] נוהג בחו"ל שנאמר יובל היא בכ"מ בין בפני הבית בין שלא בפני הבית.

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י הלכה ט

ובזמן שהיובל נוהג דין עבד עברי, ודין בתי ערי חומה, ודין שדה חרמים ודין שדה אחוזה, ומקבלין גר תושב ונוהגת שביעית בארץ והשמטת כספים בכל מקום מן התורה, ובזמן שאין היובל [נוהג] אינו נוהג אחד מכל אלו חוץ משביעית בארץ והשמטת כספים בכל מקום מדבריהם כמו שביארנו.

חידושי הרמב"ן מסכת גיטין דף לו עמוד א

הא דתניא רבי אומר בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע וכו'. פרש"י ז"ל השמטת קרקע היינו חרישה וזריעה שאסורה בשביעית, ובזמן שאין אתה משמט קרקע היינו לאחר חורבן שבטלה קדושת הארץ, ואינו נכון שא"כ בימי הלל מנא לן דלא נהגא מדאורייתא אפילו השמטת קרקע, ומה שפ"י מפני שאין השמיטה נוהגת אלא בזמן שהיובל נוהג ואמר הרב ז"ל שהיא מחלוקת, א"כ לא אמר עיקר הטעם שהיה אביי צריך לומר משום שאין שמיטה נוהגת אלא בזמן שהיובל נוהג ואליבא דמאן דסבר הכי, ועוד כיון דפלוגתא היא מאן לימא לן דרבי ס"ל כמ"ד אין שמטה נוהגת אלא בזמן שהיובל נוהג ומאן תנא דאית ליה הני תרי קולי, אלא ה"פ בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע שהיא חזרת שדות לבעליהן ביובל ואחת שמיטת כספים דהיינו שמיטת שביעית, בזמן שאתה משמט קרקע כלומר שהיובל נוהג שמיטה נוהגת בזמן שאין היובל נוהג אין שמטה נוהגת, וכן מפורש בירושלמי תמן אמרין ואפי' כמ"ד

מעשרות דבר תורה מודה בשמיטה שהיא מדבריהם וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר שני שמיטין שמיטה ויובל בשעה שהיובל נוהג שמיטה נוהגת מדבר תורה פסקו היובלות שמיטה נוהגת מדבריהם.:

חידושי הרשב"א מסכת גיטין דף לו עמוד א

והא דאמר אביי בשביעית בזמן הזה, פי' בזמן בית שני דאף בימי הלל לא היתה השביעית נוהגת דבר תורה לפי שלא היה היובל נוהג, דמשעה שגלו שבט ראובן וגד בטלו היובלות דלא היו כל יושביה עליה ועוד שהיו מעורבבין שבט יהודה בבנימין ושבט בנימין ביהודה והתורה אמרה לכל יושביה שיהו יושביה יושבין כתקן איש על מקומו, והיינו דאמרי' בערכין בסופו מנו יובלין לקדש שמיטין דאלמא בבית שני לא היה היובל נוהג ושמיטין נמי לא נהגו אלא מדרבנן וכו' וכן פרש"י ז"ל. והקשה ר"ת ז"ל מדתנן בערכין בראשונה היה נטמן כל שנים עשר חדש כדי שיהא חולט לו התקין הלל שיהא חולש מעותיו ללשכה והלה שובר הדלת ונכנס ולקמן מייתי לה בפ' מי שאחזו, ושמעת מינה דדין בתי ערי חומה נוהג היה בימי הלל, ואין בית בבתי ערי חומה נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג כדאמרי' התם בערכין, ובמס' כריתות אמרו פרק ארבעה מחוסרי כפרה ויתנו ידם להוציא נשיהם ואשמים איל צאן על אשמותם א"ר חסדא מלמד שכלן בעלו שפחה חרופה ואין שפחה חרופה אלא המאורסת לעבד עברי כדאמרי' נמי התם ועבד עברי אינו נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג כדאיתא בערכין פרק המקדיש שדהו ובקידושין בשילהי האומר (ס"ט א'), אלמא ש"מ שהיובל נוהג היה בימי הלל, ולפיכך היה אומר רבינו תם ז"ל שהיובל ודאי נהג בבית שני והא דאמרינן התם מנו יובלין לקדש שמיטין לא קיי"ל הכי דהא אסיקנא התם דעשרת שבטים ירמיה החזירן ויאשיה מלך עליהם ואף על גב דלאו כולהו סלוק ובימי עזרא לאו כולהו סליקי מיהו מכולהו שבטים הוה בהו ולא היתה ארץ ישראל חסרה לגמרי משבט אחד וכיון שכן כל יושביה עליה קרינא ביה, דאי לאו הכי אין לך בכל הדורות שלא היו מקצת אנשים מישראל הולכים חוצה לארץ וא"כ יבטל דין היובלין עליהם אלא ודאי כל שלא היתה הארץ חסרה שבט גמור כל יושביה עליה קרינא ביה, והא דאמר אביי בשביעית בזמן הזה דוקא קאמר בזמן הזה אחר גלות הארץ ונחרב הבית בשניה שאז ודאי בטלו היובלות לכו"ע, והלל לאו לדריה תקין אליבא דאביי אלא לדרי עלמא תקין דמידע ידעי צדיקי דאית בהו דביתא חריב כדאמרי' בנזיר נהי דידיעי דחריב ואימת חריב אכתי מי ידעי בהי יומא, וצפה הלל שעתידין הדורות לעבור על מה שכתוב בתורה ועמד והתקין מעתה פרוזבול לדורות הבאין, והא דאיבעיא לן לקמן כי תקין לדריה תיקן או דילמא לדרי עלמא תיקן אליבא דרבא הוא דאיבעי לן אבל לאביי מיפשט פשיטא ליה דלדרי עלמא דוקא תקין ולא לדריה.

השגות הראב"ד על הרי"ף מסכת גיטין דף יט עמוד א

ראיתי שכתב הרב ז"ל ענין פרוזבול והסוגיא כולה ולא ידעתי אם הוא סובר שנוהג השמטת כספים בזמן הזה או שמא למי שנוהג מדת חסידות ומשמט כרבה או כרבנן דבי רב אשי ור' חייא בר אבא ונ"ל דהני כולהו מדת חסידות קא עבדי דהא קי"ל כרבי דדריש דבר השמטה שמוט והשתא ודאי אין יובל נוהג לא בארץ ולא בחו"ל לא מן התורה ולא מדרבנן שהרי אין יושביה עליה ואין שם ב"ד תוקעים ואין עבדים משתלחים והנך מעכבי כדאיתא בר"ה ואמרי' בקדושין אלא הכתיב בארץ ההיא בזמן שהדרור נוהג בארץ נוהג בחו"ל בזמן שאין הדרור נוהג בארץ אין וכו'. והא למאי איצטריך [היכי] ס"ד שלא יהא נוהג בארץ ויהא נוהג בחו"ל אלא ודאי ה"ק אפי' בזמן שיושביה עליה אם אינו נוהג בארץ כגון שלא תקעו ולא שלחו אינו נוהג בחו"ל אפי' יהיו שם ב"ד וכ"ש השתא. ונראה לי דהלכתא כרב דאמר נאמן אדם לומר פרוזבול היה לו ואבד דהא קא עבד מעשה ואי לאו דקים ליה לא הוה עביד עובדא ומסתברא דמדת חסידות הוה להו השמטת כספים ומש"ה מיקל בה ולא היא דהא (בשני) דרב ב"ד גדול היה בא"י דהא הוה (רב) [רבי] ור' חייא אלא טעמא מאי משום דלא שביק היתרא ואכיל איסורא כדמפרש בגמ' וכן עיקר:

ספר הזכות מסכת גיטין דף יח עמוד א

השיב הרב ז"ל ראיתי שכתב הרב ז"ל מענין פרוזבול והסוגיא כולה ולא ידעתי אם הוא סובר שנוהגת השמטת כספים בזמן הזה או שמא למי שנוהג מדת חסידות ומשמט כרב או כרבנן דבי רב אשי ור' חייא בר אבא ונ"ל דהני כולהו מדת חסידות קא עבדי דהא קי"ל כרבי [דדריש] דבר השמטה שמוט והשתא ודאי אין יובל נוהג לא בארץ ולא בחו"ל לא מן התורה ולא מדרבנן שהרי אין יושביה עליה ואין שם ב"ד תוקעין ואין עבדים משתלחים והנך כולהו מעכבי כדאיתא בר"ה ואמרי' בקדושין אלא הא כתיב בארץ. ההוא בזמן

שהדרור נוהג בא"י יובל נוהג בחו"ל אין הדרור נוהג בא"י אין היובל נוהג בחו"ל. והאי למאי איצטריך שלא יהא נוהג בא"י ויהא נוהג בחו"ל אלא ה"ק אפי' בזמן שיושביה עליה אם אינו נוהג בא"י כגון שלא תקעו ולא שלחו אינו נוהג בחו"ל אפי' יהא שם ב"ד וכ"ש השתא. ונ"ל להלכתא כרב דאמר נאמן אדם לומר פרזבול היה לי ונאבד דהא קא עביד מעשה ואי לאו דקים ליה לא הוה עביד מעשה ומסתבר דמדת חסידות הוא בהשמטת כספים ומש"ה מקיל בה ולא היא דבשני דרב ב"ד הגדול הוה בא"י דהוה רבי ור' חייא אלא טעמא מאי משום דלא שביק איניש היתרא ואכיל איסורא כדמפרש בגמ' וכן עיקר: ועוד כתב אמר רבה ותלי ליה. ראיתי מי שפי' שתופס המלוה בבגדו עד שיאמר לו אעפ"כ ואין הדעת מקבלתו וג"כ אין לו פנים לזה הפי' (ואם) [אלא] כך נ"ל כשיאמר לו ואעפ"כ לא יצניעם מיד אלא תולה אותם לפניו שיחזירם במצות שמיטה כדי שלא יראה שגמר בלבו מלהשמיט והקשה לו אביי מהא דתניא כשהוא נותן לו לא יאמר לו בחובי אני נותן לך אלא שלי הן ובמתנה אני נותן לך והיה אביי סבור כי בראשונה אמר לו זה ועל כן הקשה לו כיון שכך הוא אומר כי במתנה הוא נותנה אחרי זאת למה יתלה אותם לפניו ומה ימתין לו עוד ושני ליה לא כמו שאתה סבור אלא שאני אומר ותלי ליה אחר שאמר לי אעפ"כ לבד. אני אומר שיתלה לו עד שיאמר לו במתנה אני נותן לך וז"ש רבה [ותלי ליה כו'] וכל שאנו מצריכין לומר לו כל זה ה"מ בזמן שהשמטת כספים נוהגת אבל בימי רבה ורב אשי והנך בתראי דמדת חסידות הוא דעבדי לא צריך אלא כיון דא"ל אעפ"כ שקלינהו לאלתר ולא עוד אלא דאחזיק ליה נמי כמאן דלא הוה ביה דעתא מעיקרא: עד כאן דברי הרב. ואלו דברי תלמיד:

אמר המחבר ארקפטא נקט אך ביד ריחא אי תליא לך ביד שאני רואה דעת רבינו והגאונים ז"ל בשביעית שהוא נוהגת עכשיו ויש לי ללמוד בו זכות. דבר ברור ומפרש הוא שאין היובל נוהג אלא בזמן שכל יושביה עליה ואפי' היו עליה אלא שהיו מעורבבין שבט יהודה בבנימין ושבט בנימין ביהודה אין היובל נוהג וכי סליק עזרא לאו כל ישראל סליק אלא שבט יהודה ובנימין וכהנים ולוים שגלו לבבל כמו שמפורש בכמה מקומות ובכמה מקראות בספר עזרא וכן בדברי הימים ולא נתחלקה הארץ לשבטים אלא מעורבבים ישבו בקצת כרכים שכבשום עולי בבל ומזה נלמוד שלא נהג יובל בבית שני וה"נ אמרי' בערכין מנו יובלות לקדש שמיטין אבל יובלות משגלו שבט ראובן וגד בטלו לגמרי ולמאן דמתרץ התם עשרת השבטים ירמיהו החזירן מנו יובלות עד שגלו ומשבטלה הארץ בחורבן הבית ודאי בטלו עד הבנין העתיד במהרה בימינו בע"ה שהרי עשרת השבטים לא חזרו בימי עזרא ומקראות מפורשין הן ואין לי להאריך ואם נאמר שנהגו יובל מדבריהם זכר ליובל כמו שמצינו במקצת מצות שתלויות ביובל כגון בית בבתי ערי חומה כדתנן התקין הלל שיהא חולש מעותיו ללשכה ואף על פי ששנינו בערכין אין בית בבתי ערי חומה נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג אלא שנהגו בהן זכר למצות שלא תשכח מהם אבל אין הדעת מסכמת ולא השכל מקבל שינהגו בכך לאחר חורבן שהרי הארץ חרבה ושממה ביד ישמעאלים ואין ישראל עליה אלא כאכסניא ולמה יחזירו שדות ובתים וינהגו דרוך לעבדים והם על"ע אלא ודאי מעולם לא נהג יובל בימי חכמי המשנה לאחר חורבן וה"נ מוכח בערכין בההוא גברא דאחרימנא לנכסיה בפומבדיתא ואתא לקמיה דר"י כו' והוינן בהא דתניא אין שדה אחוזה נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג ואין שדה חרמין נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג וכו' הא משמע שאין יובל ולא דברים התלוין בו נוהגין אפי' מדבריהם לאחר חורבן ואעפ"כ שמיטת קרקע היתה נוהגת בהם לרבי מדבריהם כדאמרי' בריש משקין לענין חרישה וזריעה בשביעית בזמן הזה מדרבנן ורבי היא וכן לדברי האומר קדושה שניה נמי לא קדשה לעתיד לבא מדבריהם היא אבל לדברי האומר שלישית אין להם שביעית דבר תורה כתרומות ומעשרות והתם איתמר ר"ג ובית דינו נמנו על שני פרקים הללו שלפני שביעית והתירום בזמן שאין בהמ"ק קיים. וממה שעמדו למנין של הפרקים הללו אתה למד שבודאי נוהגין היו בשביעית ואיתמר בסנהדרין פוקו וזרעו בשביעיתא משום ארנונא ועוד בעובדי דר"ל דהתם מפורש ובפ' המוכר את הספינה א"ל ר"י בר חנינא להונא שמעיה אצור לי פירי תלת שנין ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית ובפ' לולב וערבה אמר איבו הוה קאימנא קמיה דר' יצחק בן אלעזר ואתא ההוא גברא לקמיה א"ל קריאתא אית לי כרמיא אית לי זיתיא אית לי ואתו בני קריאתא ומקשקשין בכרמיא ואכלין בזיתיא אריך או לא אריך וא"ל לא אריך וכולה עובדא התם. ובפסחים בפ' מקום שנהגו א"ל רבה ב"ב חנה לבריה אל תאכל ספיחי כרוב לא בפני ולא שלא בפני והתם איתמר רב ספרא אפיק גרברא דחמרא דשביעית. הא למדנו לשמיטת קרקע כלומר בחרישה וזריעה דשביעית שנהגת לאחר חורבן מ"מ וכל זמן ששמיטת קרקע נוהגת בא"י שמיטת כספים נוהגת בכ"מ כדאמרי' בקדושין השמטת כספים נוהגת בין בארץ בין בחו"ל ואפי' לדברי רבי דכתיב כי קרא שמיטה לה' ובירושלמי גרסי' בהאי

פירקא א"ר הונא קושייתא קומי ר' יעקב בר אחא כמאן דמר מעשרות מדבריהם ברם כמאן דמר מעשרות מד"ת והלל הזקן מתקן על ד"ת א"ר יוסי וכי משעה שגלו ישראל לבלל כלום נפטרו אלא ממצות שהן תלויות בא"י והשמטת כספים נוהג בין בא"י בין בחו"ל מדבר תורה בזמן שהשמיטה נוהגת בא"י מדבריהם השמטת כספים נוהגת בין בא"י בין בחו"ל מדבריהם. תמן אמרי' ואפי' כמאן דאמר מעשרות מד"ת מודה בשמיטה שהיא מדבריהם וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר ב' שמיטין שמיטה ויובל בזמן שהיובל נוהג שמיטה נוהגת מדבר תורה פסקו היובלות שמיטה נוהגת מדבריהם. כל זה גירסת ירושלמי ואיתא נמי בפ' אחרון ממס' שביעית ולמדנו שאפי' לאחר שפסקו היובלות לגמרי שמיטה נוהגת של קרקע בא"י ושל כספים בכ"מ אלא דלרבי מדרבנן ולדברי חכמים תלויה בקדושת הארץ במעשרות ומ"מ נוהגת היא ולפי גמ' שלנו נראה שאין השמטת כספים לדברי חכמים תלויות בקדושת הארץ כלל ולא תלויה בארץ אלא לרבי שתלאה ביובל וה"נ משמע בקדושין שאפי' במדבר נהגו לדעת חכמים ובירושלמי נמי למאי דהוה סליק אדעתא מעיקרא איתמר לתרוצי מתני' בשמיטה דרבנן והא אסיקו התם והכא דרבי היא ורבא אוקמה אפי' לרבנן ותמה על עצמך היאך טעו לומר יובל נוהג אחר החורבן והלא יובל תלוי בב"ד הגדול למנות לקדש ולתקוע ואין מצוה שבב"ד הגדול נוהגת משגלתה סנהדרין מלשכת הגזית דכתיב לשכנו תדרשו וכ"ש שאפי' ב"ד כלל לא היה בא"י שהרי משנת תר"ע לשטרות מימי הלל בנו של ר' יהודה הנשיא בטלה סנהדרין מא"י ובטלו מומחין ממנה והוא שתיקן סדר העיבור ומנה שנים וקדש חדשים דדורות וכיון שאין שם ב"ד כלל לא תוקעין ולא משמטין ולא משלחין עבדים ואין יובל נוהג דקי"ל שלשתן מעכבין ואנו רואים לחכמי בבל אחרונים לרב אשי ולרבנן דדריה שהיו לאחר הזמן הנזכר בכמה שני דורות והיו נוהגין בהשמטת כספים ומה שהשיב מדת חסידות היתה להם שאלמלא תקנת חכמים היא או דברי תורה אי זה חסידות יש בדבר להשמיט כספים ולנעול דלת בפני לוויין בכיוצא בזה אמרו כל שאינו מצווה בדבר ועושה נקרא הדיוט ועוד מעובדי דרב דאמר להו מידי פרובול היה לך ואבד ולא שביק היתרא ואכיל איסורא משמע דאיסורא הוה להו לאנשי בהכי וטרחי בה ומזדהרי מינה וכבר כתבתי שלא היה יובל נוהג באותו זמן כלל ומקריבה דרב אסי שדן לו ר' יוחנן בה שמיטת כספים ולא עוד אלא שהחמיר בה ואמר וכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה אלמא נוהג הוא מן הדין ולא עוד אלא שהדברים מראין שהוא דבר תורה דאילו בשל דבריהם מדמין ועושין מעשה וכן בדין דרבי יחידאה הוא ולית הלכתא כוותיה ולענין קדושת הארץ נמי קי"ל קדושה ראשונה ושניה יש להן שלישיית אין להן הלכך אפי' בזמן חורבן תורה הוא ואפי' למי שתלה אותם בקדושת הארץ וחזינא ליה לאביי הכא ובמשקין דמוקי כרבי ורבא פליג עלה בתרוייהו ומוקי כרבנן.

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה רל

והמצוה הר"ל היא שהזהירונו שלא לתבוע המשאות בשנת השמיטה אבל ישמטו כלם יחדו. והוא אמרו ית' (ראה טו) שמוט כל בעל משה ידו וכו' לא יגוש את רעהו ואת אחיו. וזה אין חייבין בו מן התורה אלא בארץ ישראל בעת שתהיה שם שמיטת קרקע, רוצה לומר היובל, אבל מדרבנן יתחייב כן בכל מקום ובכל זמן. ואינו מותר ליגוש המשאות שעברה עליהם השביעית אבל ישמטו. וכבר התבאר משפטי מצוה זו בסוף מסכת שביעית:

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יב

הלכה א המוכר בית בתוך עיר המוקפת חומה ה"ז גואלה כל י"ב חודש מיום שמכר בכל עת שירצה, ואפילו ביום שמכר, וכשרוצה לפדות נותן כל הדמים שלקח ואינו גורע ללוקח כלום.

הלכה ב ואין הקרובים פודין אותה אלא המוכר עצמו אם השיגה ידו, ויש לו למכור מנכסיו ולפדותו, אבל לא ילוה ויגאל ולא יגאל לחצאין.

הלכה ג מת הלוקח יפדה מיד בנו, וכן אם מת המוכר יש לבנו לפדותה כל י"ב חדש.

הלכה ד מכר לראשון וראשון לשני בתוך השנה מונין לראשון כיון ששלמה שנה ראשונה הוחלט הבית ביד השני, שהמוכר מכר לשני כל זכות שתבוא לידו, הגיע י"ב חדש ולא גאלה הרי זו נחלטת ביד הלוקח, וכן אם נתן הבית מתנה ולא גאלו כל י"ב חדש הרי זו נחלט ביד זה שנתן לו מתנה.

הלכה ה היתה שנה מעוברת אינו נחלט עד סופה שנאמר עד מלאת לו שנה תמימה להביא חדש העיבור.

הלכה ו מכר ב' בתים אחד בחצי אדר ראשון ואחד בראש אדר שני זה שמכר בראש אדר שני כיון שהגיע אחד באדר של שנה הבאה עלתה לו שנה, וזה שמכר בחצי אדר ראשון לא עלתה לו שנה עד חצי אדר של שנה הבאה מפני שירד הלוקח בחדש העיבור.

הלכה ז הגיע יום י"ב חדש ולא נמצא הלוקח לפדות ממנו הרי זה מניח מעותיו בב"ד ושובר את הדלת ונכנס לביתו, ואימתי שיבוא הלוקח יבוא ויטול מעותיו.

הלכה ח המקדיש בית עיר חומה וגאלו אחר מיד ההקדש כיון שעלתה לו שנה משעה שנגאל מיד ההקדש ולא גאלו בעליו נחלט ביד הגואל, שאין ההקדש חולט אלא הלוקח שנאמר לקונה אותו לדורותיו.

הלכה ט מכר בית עיר חומה והגיע יובל בתוך שנת המכר אינו חוזר ביובל, אלא יהיה ביד הלוקח עד שירצה המוכר לגאול כל שנת המכר או תמלא שנה ויחלוט.

הלכה י המוכר בית בבתי חצרים או בעיר שאינה מוקפת חומה כראוי ה"ז נגאל בכח יפה שבדין השדה ושבדין הבתים המוקפין חומה, כיצד אם רצה לגאול מיד גואל כדין הבתים, הגיע י"ב חדש ולא גאל ה"ז גואל עד שנת היובל כדין השדות, ובעת שגואל מחשב עם המוכר וגורע לו מה שאכל, הגיע יובל ולא גאל חוזר הבית בלא דמים כדין השדות.

הלכה יא כל שהוא לפניו מן החומה כגון הגנות והמרחצאות והשובכות הרי הוא כבתים שנאמר אשר בעיר, אבל השדות שבתוך העיר נגאלין כדין השדות שחוץ לעיר שנאמר וקם הבית אשר בעיר בית וכל הדומה לבית לא השדות.

הלכה יב בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות אינו נחלט כבתי ערי חומה, וירושלים אין הבית נחלט בה, ובית הבנוי בחומה אינו כבתי ערי חומה.

הלכה יג עיר שגגותיה חומתה או שהים חומתה אינה כמוקפת חומה.

הלכה יד אין המקום נקרא ערי חומה עד שיהיה בו שלש חצרות או יתר, ובכל חצר מהן ב' בתים או יתר ויקיפנה חומה תחלה ואח"כ יבנו החצרות בתוכו, אבל מקום שישב ואח"כ הוקף או שלא היו בו ג' חצרות של ב' בתים אינו עיר חומה אלא בתים שבו כבתי החצרים.

הלכה טו אין סומכין אלא על חומה המוקפת בשעת כיבוש הארץ, כיצד עיר שלא היתה מוקפת חומה בשעה שכבש יהושע את הארץ אף על פי שמוקפת עתה הרי היא כבתי החצרים ועיר שהיתה מוקפת חומה בימי יהושע אף ע"פ שאינה מוקפת עתה הרי היא כמוקפת, וכיון שגלו בחרבן ראשון בטלה קדושת ערי חומה שהיו בימי יהושע כיון שעלה עזרא בביאה השניה נתקדשו כל הערים המוקפות חומה באותו העת מפני שביאתן בימי עזרא שהיא ביאה שנייה כביאתן בימי יהושע, מה ביאתן בימי יהושע מנו שמיטין ויובלות וקדשו בתי ערי חומה ונתחייבו במעשר, אף ביאתם בימי עזרא מנו שמיטין ויובלות וקדשו בתי ערי חומה ונתחייבו במעשר

הלכה טז וכן לעתיד לבוא בביאה שלישית בעת שיכנסו לארץ יתחילו למנות שמיטין ויובלות ויקדשו בתי ערי חומה ויתחייב כל מקום שיכבשוהו במעשרות שנאמר והביאך י"י אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה, מקיש ירושתך לירשת אבותיך, מה ירושת אבותיך אתה נוהג [בה] בחידוש כל הדברים האלו אף ירושתך אתה נוהג בה בחידוש כל הדברים האלו..

תוספות מסכת ערכין דף לב עמוד ב

מנו יובלות לקדש שמיטין - מכאן תימה לברייתא דתני בירושלמי דמסכת גיטין ורש"י כתב בפ' השולח (גיטין דף לו.) דתניא בירושלמי וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחד שמיטת יובל ואחד שמיטת שביעית בזמן שאתה משמט [יובל] אתה משמט [שביעית] בזמן שאי אתה משמט יובל אי

אתה משמט שביעית וכאן אומר דלא מנו יובלות אלא לקדש שמיטין ופירש רש"י פ' השולח (שם) דההיא דערכין דמדרבנן היא ואין משמע כן בת"כ (ואומר אני דתנאי היא (עכ"ל רש"י) (דהא דירושלמי רבי היא) ועוד אור"ת דהך ברייתא דמייתי) ריש פרק השולח (שם) וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים והא דירושלמי רבי היא אבל רבנן פליגי עליה דרבי ואמרי מנין דיש שמיטה אף על פי שאין יובל ת"ל (ויקרא כה ח) והיו לך שבע שבתות השנים ומנין שיעשה יובל אף על פי שאין שביעית ת"ל (שם) והיו לך תשע וארבעים שנה [וסוגיא] דהכא אתיא כרבנן מיהו יש ליישב ההיא דתורת כהנים אפי' כר' והא דתני שביעית אף על פי שאין יובל יש לפרשה אף על פי שלא נהגו יובל והניחו בחטאם וכדתי בפ"ק דראש השנה (דף ט: ושם) יובל היא אף על פי שלא שמטו ואף על פי שלא תקעו יכול אף על פי שלא שלחו ת"ל היא דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר יובל אף על פי שלא שמטו ואף על פי שלא שלחו יכול אף על פי שלא תקעו ת"ל היא.